

Η υψοπιός ταπείνωσις ως γνώρισμα του Ορθοδόξου Μοναχισμού (Ιερομόναχος Σωφρόνιος Γ. Μιχαηλίδης)

/ [Πεμπουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Το να ομιλεί κανείς περί Μοναχισμού, ο οποίος αποτελεί «τελειοτάτην οδόν θεώσεως», δεν είναι ούτε εύκολο, ούτε ακίνδυνο, γιατί ο ομιλητής πρέπει να έχει τα ανάλογα βιώματα και την ανάλογη εμπειρία, σύμφωνα με το «ουδέποτε τινα edίδαξα όπερ πρότερον ουκ εποίησα» του Γεροντικού [1]. Επειδή εγώ δεν πληρώ την προϋπόθεση αυτή, διευκρινίζω ότι βρίσκομαι στο βήμα αυτό κάνοντας υπακοή στον οικείο Επίσκοπο.

Πανιερώτατοι, σεβαστοί πατέρες, αγαπητοί σύνεδροι,

Σύμφωνα με τον άγιο Ιωάννη τον Σιναίτη, «Μοναχός εστι τάξις και κατάστασις ασωμάτων, εν σώματι υλικώ και ρυπαρώ εκτελουμένη...βία φύσεως διηνεκής και φυλακή αισθήσεων ανελλιπής...ηγνισμένον σώμα, κεκαθαρμένον στόμα και πεφωτισμένος νούς» [2].

Το θέμα της εισήγησής μου είναι, «Η υψοπιός ταπείνωσις ως γνώρισμα του Ορθοδόξου Μοναχισμού». Στα πολύ περιορισμένα πλαίσια μιάς εικοσάλεπτης

ομιλίας δεν θα ήταν δυνατό να εξαντληθεί ένα τέτοιο θέμα, παρά μόνο να σκιαγραφηθεί σε πολύ γενικές γραμμές.

Στους τρεις πρώτους αιώνες του Χριστιανισμού, η ύψιστη έκφραση αγάπης προς το Θεό ήταν το μαρτύριο του αίματος το οποίο, μετά την παύση των διωγμών παρεχώρησε τη θέση του στο εξ ίσου επώδυνο «μαρτύριο της συνειδήσεως», δηλαδή τον αγώνα τήρησης των εντολών του Χριστού με αφοσίωση ολοκληρωτική, ώστε να αποβούν για τον πιστό και ιδιαίτερα για τον μοναχό «ο μοναδικός και αιώνιος νόμος ολοκλήρου του είναι ημών» [3].

Η ζωή μας, ως χριστιανών, κινείται μεταξύ δύο οριακών καταστάσεων: του μεγαλείου του εν Χριστώ προορισμού μας από τη μια, και της αβύσσου της πτώσεώς μας από την άλλη, στην οποία (πτώση) οφείλεται και το «επώδυνο» του αναφερθέντος «μαρτυρίου της συνειδήσεως». Για να γίνει κατανοητή σ' όλη την τραγικότητά της η πτώση αυτή, θα πρέπει να είμαστε γνώστες του μεγαλείου του εν Θεώ προορισμού μας.

Πράγματι, ο άνθρωπος δεν είναι απλώς κτίσμα του Θεού, αλλ' αυτός που δημιουργήθηκε για να γίνει κοινωνός του Θεού είναι, αυτός που δημιουργήθηκε για τη θέωση, η οποία «έγκειται εις το ότι η λογική [ανθρωπίνη] φύσις μετέχει της ανάρχου ζωής του Ιδίου του Θεού κατά τρόπον ενεργόν και αναφαίρετον εις τους αιώνας», κατά τη διατύπωση σύγχρονου αγίου Γέροντος, ο οποίος συνεχίζοντας τονίζει ότι στο πρόσωπο του σαρκωθέντος Υιού του Θεού «θεωρούμεν την προαιώνιον ιδέαν του Θεού περί του ανθρώπου» [4].

Την μεγαλειώδη αυτή πορεία του θεοειδούς αυτού κτίσματος που λέγεται άνθρωπος προς το πλήρωμα της τελειότητας ανέκοψε η επελθούσα πτώσις, με αποτέλεσμα τη διαστροφή της ανθρωπίνης φύσης και τον σκοτασμό του νού, την αμαύρωση της εν ημίν θείας εικόνας, και την υπαγωγή μας στο νόμο της αμαρτίας και του θανάτου.

Ένεκεν τούτου, η πορεία του ανθρώπου προς την ολοκλήρωσή του ως όντος δημιουργημένου κατ' εικόνα και καθ' ομοίωσιν Θεού, δεν είναι πλέον ούτε απλή ούτε εύκολη. Δεν είναι απλή διότι ο άνθρωπος έρχεται στον κόσμο φέροντας όλες τις τραγικές συνέπειες της πτώσεως. Δεν είναι ούτε εύκολη γιατί έχει να παλαίσει εναντίον μυρίων εχθρών, οι οποίοι επιβουλεύονται τη σωτηρία του. Η μόνη οδός γι' αυτόν είναι η ανάληψη πνευματικού, ασκητικού αγώνα μέχρις εσχάτων.

Στον αγώνα αυτό, η θετική πλευρά, δηλαδή η αύξηση στον αγιασμό και στην αγάπη του Θεού, είναι, λόγω της πτώσεως, αναπόφευκτα συνδεδεμένη στη ζωή αυτή με την άσκηση στην αρνητική της όψη, δηλαδή στην αντίσταση στον «νόμο της αμαρτίας» [5] στον οποίο είμαστε υποδουλωμένοι. Η πιο δυναμική έκφραση αυτής της αντίστασης είναι ασφαλώς η μοναχική «αποταγή», η άρνηση δηλαδή της εν τω κόσμω ζωής και η απόσυρση στο μοναστήρι ή στην έρημο για πιο έντονη άσκηση και αφοσίωση στο Θεό.

[Διαβάστε ολόκληρη τη μελέτη εδώ](#)

Παραπομπές:

- 1. Το Μέγα Γεροντικόν (Έκδοση Ι. Ησυχ. «Το Γενέσιον της Θεοτόκου»), τομ. Α΄, Πανόραμα Θεσσαλονίκης 1994, κεφ Α42, σ. 80. Επίσης, Το Γεροντικόν (Έκδοση «Αστέρος») Αθήναι 1960, σ. 59.**
- 2. Ιωάννου του Σιναΐτου, Κλίμαξ (Εκδ. Ι. Μονής Παρακλήτου) Ωροπός Αττικής 1978, Λόγος Α΄, σ.39.**
- 3. Αρχιμ. Σωφρονίου Σαχάρωφ, Άσκησις και Θεωρία, Ι. Μονή Τιμίου**

Προδρόμου Έσσεξ Αγγλίας 1996, σ. 18.

4. Αρχιμ. Σωφρονίου Σαχάρωφ, Οψόμεθα τον Θεόν καθώς εστί, Έσσεξ Αγγλίας 1996, σσ. 190, 176, 298.

5. Ρωμ. ζ',23.